

Ki a legnagyobb hadvezér?

Feladat

Kire mondhatjuk, hogy nagy hadvezér volt? Aki nagy területeket hódított meg? Aki megvédte népét az ellenséges támadástól? Csak a győzelem számít, vagy lehet nagy hadvezér az is, aki végül veszített a csatában, háborúban? Ezeket a kérdéseket is át kell gondolnotok ennél a feladatnál!

Tizenöt történelmi személy közül válasszátok ki azt a hármat, akiket a legnagyobb hadvezéreknek tartotok! (Szándékosan nem szerepelnek a listán olyan „biztos befutók, mint Nagy Sándor, vagy Julius Caesar”.)

Választásotokat **indokoljátok meg!** Mutassátok be röviden a hadvezért: mely néphez, birodalomhoz köthető, mikor élt, milyen tisztségéről ismert, milyen tetteit ismeritek, mi a jelentősége. Az indoklás végén fogalmazzatok meg **egy találó mondatban**, miért döntöttetek az adott személy mellett (**döntő érv**)!

A feladatot a **Szavazólap** kitöltésével oldjátok meg! **10 percig** dolgozhattok! A szavazólapra egész mondatokat írjatok! A felkészüléshez semmilyen **segédeszközt nem** használhattok!

10 perc elteltével minden csapat befejezi a munkát, és a csapatok a zsűri által megadott sorrendben **felolvassák** az általuk választott neveket és az indoklásokat. Figyelem! Csak az hangozhat el, ami a szavazólapokra le van írva! (A zsűri a felolvasás után beszedi a szavazólapokat.)

Értékelés

Bár a zsűrinek vannak kedvencei a listán szereplő személyek közül, minden választás azonos értékű. A zsűri csak az indoklást, és azon belül a döntő érvet pontozza.

Ha a **bemutató** tartalma megfelelő, és kitér mindarra, ami a választott hadvezérről a tankönyv alapján elmondható, az hadvezérenként **3 pontot** ér (Összesen 9 pont.)

Ha a **döntő érv** történelmileg helytálló és jól megfogalmazott, akkor hadvezérenként további **2 pontot** kap a csapat. (Összesen 6 pont.)

A feladatra tehát maximálisan **15 pont** adható.

Lehetséges jelöltek (Segédanyag a zsűrinek)

(A versenyzők más adatokat is mondhatnak, mint amelyek itt szerepelnek, s a döntő érv is eltérhet ettől. Ez esetben a zsűri mérlegeli, hogy az elhangzottak hány pontoz érnek.)

Árpád (?–907): magyar fejedelem, az Árpád-ház őse. Etelközben került a magyar törzsszövetség élére, s ő vezette őseinket a Kárpát-medencébe. A honfoglalás tervszerű vállalkozás volt. **Döntő érv:** Árpád a magyar hadtörténet egyik legjelentősebb katonai vállalkozását, a honfoglalást vezette.

Attila: a hunok királya (Kr. u. 434–453). Bátyja, Bleda (Buda) megölése után lett egyeduralkodó (444). Nagy pusztai Birodalmának központja a Tisza völgyében volt. Előbb a Keletrómai, majd a Nyugatrómai Birodalmat támadta meg, Galliában azonban a római seregek megállították (catalaunumi csata, 451). A következő évben Róma ellen vonult, de a pápa (I. Leó) kérésére megállt Róma falainál. Hirtelen halála után hunokból és más alávetett népekből álló birodalma szétesett. **Döntő érv:** a világtörténelem egyik legjelentősebb birodalmát hozta létre, egy évtized alatt. (Isten ostorának nevezték.)

I. Dareiosz: perzsa nagykirály (Kr. e. 522–486), uralkodása alatt élte fénykorát a Perzsa Birodalom. Meghódította Thrákiát, Makedóniát, keleten és délen, Egyiptomnál is növelte birodalma területét (Egyiptomot nem ő foglalta el.) Megakadályozta a kis-ázsiai görög poliszok elszakadását a Perzsa Birodalomtól (jón felkelés). A szkítáktól vereséget szenvedett, és a görög poliszokat sem sikerült meghódítania (ő a marathóni csata vesztese). **Döntő érv:** Képes volt nagy birodalmát tovább növelni, és a vereségek ellenére megőrizte birodalma egységét.

Hannibál (Kr. e. 247–183): a punok legendás tehetségű hadvezére a második pun háborúban (Kr. e. 218–201). Északról, az Alpokon átkelve támadt Itáliára (a rómaiak a tenger felől várták a támadást), remélve, hogy csatlakoznak hozzá az itteni, nem régen római uralom alá került népek. Seregével átkelt az Alpokon, majd Cannae-nál bekerítette és megsemmisítette a római sereget. Mikor Róma sereget küldött Karthágó ellen, hazarendelték, s városától nem messze döntő vereséget szenvedett (Záma, Kr. e. 202). Újabb Róma-ellenes háborút akart szervezni, de nem járt sikerrel, s emiatt öngyilkos lett. **Döntő érv:** Az Alpokon történő átkelése a hadtörténet egyik zseniális katonai lépése, Cannae-nál pedig túlerő ellen aratott fényes győzelmet. / Érv lehet az is, hogy 16 éven át harcolt ellenséges területen (Itáliában) a rómaiak ellen, és képes volt egyben tartani seregét, megőrizni annak harci morálját.

Klodvig: a Frank Birodalom alapítója, 481–511 között frank király. Legyőzte a vetélytárs frank törzsfőket. 496-ban felvette a kereszténységet, és ezzel megszerezte a keresztény egyház támogatását. (Sok germán néppel ellentétben nem az ariánus eretnekséghez csatlakozott.) **Döntő érv:** A Loire vidékétől a Rajnáig terjedő birodalmat hozott létre.

I. (Szent) László: Árpád-házi magyar király (1077–1095). Hosszú trónharcok eredményeként kerül hatalomra. Megerősítette az István halála utáni belviszályok miatt meggyöngyült keresztény magyar államot. Szigorú törvényeivel megszilárdított a magántulajdont, s büntette a pogány hagyományok követőit. Külpolitikai célja az ország beilleszkedése a keresztény Európába, és függetlenségének megóvása a német törekvésekkel szemben. Az investitúraharc idején a pápaságot támogatta, s elérte, hogy a pápa szentté avassa I. Istvánt, Imre herceget és Gellért püspököt. Meghódította Horvátországot (1091), s emiatt viszonya a pápasággal megromlott. Megvédte az országot a keletről érkező nomádokkal (besenyők, kunok) szemben is. Halála után alakja köré legendakör formálódott, és később őt is szentté avatták (1192). **Döntő érv:** A legendás „lovagkirály”, bátorságával is kitűnt a csatákban, és megvédte az országot a keleti nomád népek ellen.

Leónidasz (Kr. e. V. század eleje): spártai király, aki Kr. e. 480-ban a Thermopülai-szorosban feltartóztatta a perzsa sereget, és katonái élén hősi halált halt. **Döntő érv:** Hős volt, aki életét áldozta a nagy túlerőben levő ellenséggel szemben, s kitartásával lehetővé tette, hogy Athént kiürítsék, mire a perzsák a város falaihoz érnek.

Miltiadész: athéni hadvezér a Kr. e. V. században. Athéni arisztokrata családból származott. A thrákiai Kherzszonnészosz türannosza lett, Kr. e. 513-ban behódolt a Perzsa Birodalomnak. Később azonban részt vett a jón felkelésben, emiatt Kr. e. 492-ben menekülnie kellett a támadó perzsa sereg elől. Hazatért Athénba, ahol 490-ben sztratégósszá választották. A marathóni csatában vezetésével győzte le az athéni sereg I. Dareiosz csapatait. A következő évben megtámadta a perzsák által elfoglalt Párosz szigetét, de kudarcot vallott, és megsebesült. Hazatérése után börtönbe zárták, ahol hamarosan meghalt. **Döntő érv:** Marathónnál képes volt kiválasztani a támadásra legalkalmasabb időpontot, s ezzel rákényszerítette ellenfelére a görögöknek kedvező harcmodort, s nagy túlerőben levő hadsereget győzött le.

Nabú-kudurri-uszur (Nabukodonozor): az újbabiloni Birodalom uralkodója, a Kr. e. VI. században (Kr. e. 605–562). Törekedett meghódítani a nemrég szétesett Asszír Birodalom területét: elfoglalta Ninivét, Föníciát és Palesztinát (Egyiptomot már nem tudta). Követte az asszírok kegyetlen módszereit. Lerombolta a jeruzsálemi templomot és a zsidók egy részét Mezopotámiába telepítette (babiloni fogság, Kr. e. 586). **Döntő érv:** Rövid idő alatt egy birodalomba fogta össze a Közel-kelet jelentős területeit.

II. Philipposz: makedón király (Kr. e. 357–336). Görög földön (Thébában) nevelkedett, és célja volt, hogy a görög poliszokat egységes államba szervezze, s így fölszámolja a görögök közötti széthúzást, háborúskodást. Ügyes diplomáciával és katonai győzelmekkel elérte célját. Az ellene szövethető görög városállamok hadseregét a Khaironeiánál tönkrevverte (Kr. e. 338). Az egységet a görög poliszok korinthuszi kongresszusán mondták ki (Kr. e. 337), elhatározva a Perzsa Birodalom elleni támadást. Philipposzt azonban rövidesen meggyilkolták, így a háborút fia, Alexandrosz (Nagy Sándor) vívta meg. **Döntő érv:** Megszervezte korának legütőképesebb hadseregét, a makedón falanxot, ügyesen kihasználta ellenfelei megosztottságát, s végül is megteremtette a görög egységet.

II. Ramszesz: Egyiptom fáraója az Újbirodalom korában (uralkodott a Kr. e. XIII. században). Nagy építkezései mellett arról ismert, hogy egy nagy csatában (Kadesnél – ez nincs benne a tankönyvben) megállította hettiták előrenyomulását (ellenfele Muvattalli hettita király). A csata érdekessége, hogy az egyiptomiak kis híján vereséget szenvedtek, az egyiptomi források mégis a fáraó fényes győzelmeként tálalták az eseményeket. **Döntő érv:** Ramszesz személyes bátorságán is múlt, hogy az egyiptomi hadsereg nem szenvedett vereséget (ti. a hettiták bekerítették). / Megvédte Egyiptomot a terjeszkedő hettitákkal szemben.

Scipio, Cornelius (Kr. e. 236–184): római hadvezér. A második pun háborúban úgy mentesítette Itáliát Hannibál seregétől, hogy átkelt Afrikába és megtámadta Karthágót, mire a punok hazarendelték hadvezérüket. Zámánál döntő győzelmet aratott Hannibál felett (Kr. e. 202). Diadaláért megkapta az Africanus nevet. **Döntő érv:** Hannibált ügyes stratégiával győzte le: a hadszínteret áttette az ellenfél térfelére.

Szaladin: egyiptomi szultán (1171–1193), aki szembeszállt a kereszties lovagokkal (pl. Oroszlánszívű Richárddal). Miután Szíriával és Mezopotámiával növelte birodalmát, s Majdnem 90 év kereszties uralom után visszafoglalta Jeruzsálemet (1187), és később megvédte a várost a kereszties had ellen. **Döntő érv:** Megállította a keresztiesek terjeszkedését (Jeruzsálem) és ráadásul emberségesen bánt a legyőzött ellenséggel. / Lehet döntő érv Jeruzsálem visszafoglalása is.

Themisztoklész (Kr. e. 528–462): athéni politikus, hadvezér, aki a marathóni csata után a flottaépítés szorgalmazásával készítette fel Athént az újabb perzsa támadásra. A Szalamiszi-szorosban vívott tengeri csatában legyőzte Xerxész perzsa király hajóhadát (Kr. e. 480). Később úgy látta, hogy Spárta veszélyezteti Athén hatalmát, s ezért békét akart a perzsákkal. Emiatt száműzték Athénból, s a perzsa király szolgálatába állt. **Döntő érv:** A szalamiszi csatában ügyesen felhasználta a természeti adottságokat a túlerő legyőzésére, s tervét (hogy a szűk szorosban harcoljanak) ravasz csellel kényszerítette rá ellenfelére.

I. (Hódító) Vilmos: Normandia hercege, aki 1066-ban átkelt Angliába, legyőzte angol szász királyt (II. Harald) a hastingsi csatában, és I. Vilmos néven angol király lett (1066–1087). A hódító hadjáratot megörökíti a híres bayeux-i szőnyeg. Erős hűbéri államot épített ki; minden hűbéres (vazallus) a királynak fogadott hűséget. Az egész országra kiterjedő birtokösszeírást rendelt el – ennek eredménye a Domesday Book. **Döntő érv:** Egyetlen csatával meghódított egy országot, és hatalmát képes volt okos intézkedésekkel megszilárdítani.